

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 18.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—,
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/2 strani
Din 250.—, 1/4 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Liberalizem na umiku.

Volitve v francoski parlament, ki so se vršile zadnjo nedeljo aprila in prvo nedeljo maja, so prinesle značilno pregrupacijo francoskih volilcev. Zmagala je levica s 375 poslanskimi mandati, dočim je desnica dobila 240 mandatov. Še bolj kot ta številčni izid je zanimivo dejstvo, da se je na levi in na desni pregrupacija izvršila v smeri proti skrajnima kriloma. V vrstah levice, ki si je nadela ime ljudske fronte, je zelo porastel marksizem, ki je organiziran v dveh velikih skupinah: v komunistični in v socialistični stranki. Najbolj ojačeni so komunisti, ki so se dvignili od dosedanjih 11 mandatov na 73. Socialisti so pridobili 49 mandatov in so s svojimi 146 poslanci najmočnejša stranka francoskega parlamenta. Njihova zavezniška radikalno-socialistična stranka, ki jo vodi bivši ministrski predsednik Herriot, in ki je bila doslej najmočnejša stranka poslanske zbornice, je zgubila 45 mandatov. Vse dosedanje stoletje je bila ta stranka, ki je glavna zastopnica francoskega liberalizma in naprednjaštva, številčno najmočnejša stranka v parlamentu. Protiverna in proticerkvena zakonodaja, ki je zadivjala zlasti v prvem desetletju tega stoletja in ki je razkristjanila francosko šolo, odtrgala državo od cerkve, preganjala duhovnike in redovnike, je njeno delo. Sedaj se je francoski liberalizem, ki je prav za prav bil izvršilni odbor francoske frimasonske lože v parlamentu, moral kakor drugod umakniti pred svojim sinom: marksizmom.

Tudi v vrstah desnice se je izvršila značilna pregrupacija. Republikanska levica, ki je bila mešanica svobodoumnih in na-

cionalističnih načel, in ki ni bila ne krop ne voda (tej stranki pripada sedanjemu zunanji minister Flandin), je zgubila 48 mandatov, torej povprečno največ izmed vseh strank. Napredovala pa je stranka, ki se v njej nahajajo povečini krščanski volilci in ki jo vodi pod imenom republikanske zveze poslanec Marin, napredovala je za 345.000 glasov ter razpolaga sedaj z 1.578.419 glasovi. Močan napredek tudi izkazuje ljudski demokrati (po našem krščanski socialisti), ki so pri teh volitvah zbrali 373.495 glasov ter tako napredovali za 64.159 glasov.

Francoske parlamentarne volitve dokazujejo, da se tudi tamošnje volilstvo obrača od plehkega, nenačelnega in neznačajnega liberalizma, ki je posebljena politika sebičnosti, ter se orientira v pravcu jasnih načel in doslednih dejanj. Znatni prirastek krščanskih glasov pri zadnjih volitvah upravičuje nado, da bo tudi v Franciji prišla do polne veljave fronta tistih, ki hočejo proti kapitalizmu in liberalizmu ustvariti krščanski red v državi, v politiki in v gospodarstvu. Ta nada je tem bolj upravičena, ker je socializem s svojim marksističnim programom nesposoben, da bi rešil sodobna politična in gospodarska vprašanja. To je dokazal v Italiji, kjer je pripravil pot fašizmu, to je dokazal v Nemčiji, kjer ga je kot političnega nesposobnega potisnil v kot narodni socializem. Samo kritizirati in hujskati, pa bežati pred odgovornostjo: to ni politika, ki gradi red v državi in srečo državljanov. Takšno politiko je doslej vodil francoski socializem.

le antante poudarjajo svoj življenjski interes na tem, da se spoštujejo šentžermenska (z Avstrijo sklenjena), trianonska (z Madžarsko) in nejska (z Bolgarijo) mirovna pogodba. Za doseg gospodarskega sodelovanja med vsemi državami podonavske kotline pa bodo storile vse potrebno, da pripomorejo k zdravemu sporazumu v tej stvari. Države male antante se zavedajo, da je mednarodni položaj zelo resen. Kot države ustanoviteljice Zveze narodov so globoko privržene miru. Kot države, ki so se udeležile vojne leta 1914—1918, pa znajo ceniti blagor miru in sporazuma med narodi. Toda, ker vidijo potrebo po ravni politični črti, ki vodi resnično do iskrenega in miroljubnega sodelovanja, so odločene skupaj in v enotnem nastopu in v globoki zvestobi ukreniti vse potrebno, da obvarujejo mir in svojo narodno dediščino z vsemi sredstvi, ki so in bodo na razpolago njihovim prijateljskim in zavezniškim narodom.

»Kmetijski list« brani v zadnji številki sedanjo frimasonsko-socialistično-komunistično vladno na španskem, ki jo hvali kot »kmetško-delavsko«. Graja pa in obsoja »klerikalne« bojne organizacije, katerim očita, da hočejo »vreči kmetško-delavski narod nazaj v ono suženjstvo, kjer se je nahajal več sto let.« Kaj pa počnjanje tistih socialistično-komunističnih organizacij, ki so požigale samostane, cerkve in krščanske šole, ki so preganjale in morale ljudi, in za katero »Kmetijski list« nima besedice obsodbe? Mar je takšno divjanje »svoboda«? Iz pisanja »Kmetškega lista« diha in veje duh liberalizma, tiste lažnjive svobodomiselnosti, ki družijo liberalce s socialisti in komunisti.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Na Francoskem po volitvah. Zadnjič smo poročali o zmagi levičarjev pri francoskih parlamentarnih volitvah. V očigled zmagi so sklicali socialisti svoj kongres brzojavno za 10. maja, dasi je bil določen za 30. maja. Na kongresu je šlo predvsem za tem, da dobi združena levica vladno in prepreči beg denarja iz Francije. Oni francoski krogi, ki imajo denar, so po zadnjih volitvah zgubili zaupanje v varnost naloženih prihrankov. Francoska Narodna banka je objavila 7. maja, da je v devetih dneh po obeh volilnih izidih zbežalo iz Francije zlata za 6 milijard dinarjev.

Iz nemirne Španije. Zmaga levice na španskem je porinila na dnevni red stavke, požige cerkev, napade itd., kar se vse izvršuje po navodilih iz Moskve. Položaj

V NAŠI DRŽAVI.

OSNOVNE IDEJE POLITIKE MALE ANTANTE.

Zunanji ministri držav male antante — Čehoslovaške, Rumunije in Jugoslavije — so 5., 6. in 7. maja v Beogradu pod predsedstvom našega ministrskega predsednika dr. Stojadinovića razpravljali o perečih vprašanjih zunanje politike. Izdali so skupno izjavo, ki v njej ugotavljajo, da si države Male antante že 16 let prizadevajo, da branijo s požrtvovalnostjo v okviru Zveze narodov mir in spoštovanje do mednarodnih obveznostih. Želeč ohraniti ta mir, so vedno podpirale politiko zahod-

nih držav, da se ohrani neodvisnost Avstrije. Zato se upirajo spremembi državnih meja z revizionizmom, kakor tudi povratku na prestol habsburške vladarske hiše, katere navzočnost bi neizogibno povzročila najtežji spor v podonavski kotlini.

Države male antante bodo ostale odslej kakor doslej neločljive druga z drugo, kar je zlasti danes potrebno, ko utegnejo nastati iz mednarodnega položaja velike težkoče in zelo resne grožnje za mir v Evropi. Iz teh razlogov delajo povse enotno mednarodno politiko napram Zvezi narodov, sovjetski Rusiji in vohče v vseh vprašanjih. Nadaljevale bodo politiko Zveze narodov, upajoč, da se bo tej politiki posrečilo, premagati sedanjo težko krizo.

One so pristaš načela učinkovite kolektivne (skupnostne) varnosti. Države ma-

v Španiji, ki je bil od odstopa kralja Alfonza XIII. resen, se je v zadnjem času tako zaostri, da ni nobenega izgleda, katera osebnost bi mogla čisto zboljševizirano Španijo privedi na pot spoznanja, da s plenitvami in požigi uničuje h komunizmu nahujskani mali človek samega sebe. Nepregledna je vrednost uničenih umetnin, ki so bile stoletja skrbno shranjene po španskih cerkvah ter samostanih. Ti umetniški zakladi so bili za vselej uničeni z ognjem in je s tem utrpela tudi država neprecenljivo škodo in nepopravljivo zgubo.

Španska republika dobila novega predsednika. V nedeljo dne 10. maja so se vršile v Madridu volitve novega predsednika španske republike. Izvoljen je bil z veliko večino dosedanji predsednik vlade — Azana.

Zveza narodov v skrajno neprijetnem položaju. Zasedba Abesinije od strani Italije je spravila Zvezo narodov v nevaren položaj. Radi Abesinije grozijo: Švedska,

Norveška, Danska in Nizozemska z izstopom. Zavoljo poloma vpliva Zveze narodov v italijansko-abesinskem sporu hoče vse ameriške države ustanoviti svojo lastno zvezo, z najvišjim razsodiščem, ki bi naj povsem neodvisno od Ženeve reševalo razna vprašanja in spore narodov Severne in Južne Amerike. V kratkem se bo vršila v Buenos Airesu v Argentini vseameriška konferenca, na kateri bodo razpravljali o ustanovitvi Zveze ameriških držav.

Abesinija je dobila novega cesarja v osebi italijanskega kralja. Dne 9. maja zvečer sta sprejela veliki fašistični svet in vlada zakon, ki proglašja Abesinijo za sestavni del italijanskega imperija in postavlja italijanskega kralja Viktorja Emanuela za cesarja Abesinije. Nadalje je imenovan za generalnega guvernerja Etiopije (Abesinije) z nazivom in oblastjo podkralja maršal Badoglio. Poveljnik južne italijanske armade v Abesiniji general Graziani je povišan v maršala.

Seja banovinskega odbora JRZ v Ljubljani.

Zadnjo nedeljo se je vršila v Unionu v Ljubljani seja banovinskega odbora JRZ za dravsko banovino. Zastopane so bile po svojih delegatih vse slovenske okrajne JRZ organizacije. Ob tej priliki je govoril notrajni minister dr. Anton Korošec o zunanji in notrajni politiki. Dotaknil se je volitev v Franciji, zmage Italijanov v Abesiniji in oborožitve Avstrije.

Glede naše notrajne politike je povdaril, da odklanja naš narod fašizem in komunizem ter mora tudi odločno nastopiti proti metodam, katerih se poslužujeta, da bi se dokopala do oblasti. Naša številna notrajno-polit. vprašanja se morejo reševati le v miru, strpljivosti in medsebojnem zaupanju, ne pa v dimu smodnika. Naše zdravilo mora biti zdrava demokracija, ne pa nasilen, brezobziren fašizem in komunizem. Naša vlada hoče iti po teh potih, nasprotniki fašisti in komunisti jo ovirajo, ljudstvo pa bi moralo vladi pomagati, dokler ne doseže svojega cilja.

Kdor hoče zdravo demokracijo, mora iz političnega življenja izločiti vsako nasilje. Ne sme se streljati na tiste, ki so nasprotnega političnega mišljenja. Ne smejo se požigati hiše tistim, ki so drugače volili. Ne smejo se uničevati vinogradi in sadoznaniki tistim, ki niso pristaši iste stranke. Tako postopanje ni samo nekrščansko, ni samo skrajno nekulturno, marveč je zanikanje vsakega zdravega političnega življenja. Na tak način ne bomo prišli naprej, marveč se vedno bolj pogrezamo v medsebojno mržnjo. Vsakemu, ki uvaža

tako šolo v naše politično življenje, se bo to prej ali slej kruto maščevalo. To velja za desno in levo, za povsod, kjer se pojavljajo taki dogodki. To krščansko, kulturno, demokratsko naziranje smo vsi dolžni razglašati in širiti, sicer nam bode vsem hudo. Oblasti, ki morajo vladati v takih razmerah, pa morajo biti strogo pravične, pa tudi strogo odločne. Zdravimo vsi, ki ljubimo državo in želimo v njej trajnega reda in miru, zdravimo take rane, kjer koli se pokažejo!

Danes se toliko govori o potrebi medsebojnega sporazuma. Kako pa naj pride mo do iskrenega sporazuma, če se z nasiljem in napadi ne dopušča, da med nami izgine vsako samoljubje.

Proti koncu svojega govora je g. minister napovedal boj proti razširjevalcem laži in je končal s pozivom, da se pridružujejo JRZ vsi resno misleči ljudje iz vseh strank, da bomo z združenimi močmi delali za uresničenje programa JRZ in za blagor kralja, naroda in domovine.

Nato so bile izvedene volitve delegatov za glavni zbor JRZ v Beogradu. Po strankinih pravilih zastopajo vsako banovinsko organizacijo v glavnem strankinem odboru poleg predsednika še štirje delegati. Z vzklikom so bili izvoljeni v glavni odbor: minister dr. Miha Krek, podpredsednik JRZ za dravsko banovino; dr. Fr. Kulovec, glavni tajnik, in dr. Josip Leskovar, blagajnik. Označitev četrtega delegata pa je zbor prepustil g. predsedniku dr. Korošču.

kajpada tudi Franciji ne prizanaša. Pri tem so zamolčali, da se delavcem v Rusiji stokrat slabše godi kot pa delavcem v Franciji. Vso lažnjivost njihove agitacije dokazuje zlasti zloraba križa. Sam pariški nadškof kardinal Verdier je moral nastopiti v posebni izjavi zoper tako zlorabo. Komunisti so se namreč z vso močjo vrgli na take, ki je pri njih katoliška vera v čisljih. Za nje so izdajali ter še izdajajo poseben list s podnaslovom:

»Glasilo krščanskih revolucionarjev«. Na naslovni strani je znanemu boljševičkemu simbolu, kladivu in srpju, pridejan križ. To je nesramno in brezvestno izrabljanje vere v politične svrhe. Tem podležje je tako postopanje, ker hoče brezbožniški boljševizem oslepariti verne delavce za njihovo vero ter jih vpreči v jarem brezboštva. Je torej vedno pereče svetopisemsko svarilo pred volkom, ki si nadene ovčjo obleko.

Protestantski škof brani in priporoča spoved. Protestantje so odpravili spoved, ker nimajo pravega duhovstva, ki bi imelo oblast grehe odpustiti, in ker mislijo, da sama vera človeka zveliča. Odprava spovedi pomenja velik nedostatek dušskrbja in občutno duhovno izgubo. Mnogoteri to čutijo ter tudi to izpovedujejo. To je storil švedski protestantovski škof Andrej pl. Linköping v svojem govoru, ki ga je imel 14. aprila t. l. pred protestantovskimi duhovniki. Med drugim je rekel: »Katoliška cerkev ima brezdvomno nekaj velikega v ustanovi spovedi. Naši evangelijski cerkvi je tudi potrebna ustanova spovedi, čeprav morda v svobodnejši obliki, kot je katoliška. Ljudje bi radi zakrili, kar se v nas dogaja, ter se branimo prevelike zaupljivosti. Nimamo več časa ko prej za zaupne pisemske izlive, ne za to, da vodimo spominske knjige, ki pojasnjujejo zadeve srca. Za evangelijskega dušnega pastirja je nad vse važno, da z naravno pobožnostjo združuje naravni takt. Nočemo sicer, da bi se spovedenci trumoma zbirali v naših prostorih, vendar pa moramo smatrati za povse naravno, če ljudje v svojih srčnih zadevah, brigah in bolestih pridejo k duhovniku.«

Padanje rojstev in vera. Kakšen je vpliv vere na spolno moralo, dokazuje Nemčija, kjer je statistično dokazano, da imajo katoliške pokrajine povprečno višji rojstveni odstotek, to je, višje število rojenih otrok, kot pa protestantske pokrajine. Isto dokazuje tudi Nizozemska. Za leto 1935 je statistično izpričano, da sta katoliški pokrajini Sev. Brabant in Limburg kljub najnižjemu številu sklenjenih zakonov imeli najvišje število zakonsko rojenih otrok. V pokrajini Sev. Hallandska, kjer se je pri ljudskem štetju l. 1930 javilo izmed 400.000 prebivalcev 28 odstotkov kot brez konfesije (brez vere), pa je najnižje število otrok. Gospodarske prilike so v vseh teh pokrajinah bistveno iste, ni pa isto moralno pojmovanje.

Cirilova knjižarna v Mariboru nudi naslednja dela: I. slovenski izseljenski kongres v Ljubljani, vez. 15 Din. — Langus: Praktični govornik, broš. 6 Din. — Guardini: Križev pot našega Gospoda, broš. 4 Din, vez. 8 Din. — Framasoni, 1 Din. — P. Daniel Considine D. J.: Veselite se! broš. 5 Din, vez. 10 Din. — Pregelj: Osnovne črte iz književne teorije, broš. 24 Din. — Breznik-Ramovš: Slovenski pravopis, vez. 60 Din. — Sušnik: Pregled svetovne literature, broš. 75 Din, v platno vez 95 Din. — Lavtižar: Šmarnice Marijina božja pota v Evropi, tretja knjiga, vez. 35 Din. — Vreže: Slomšekove šmarnice, Slomšekovi misijonski govori in pridige nebeško veselje, broš. 18 Din, vez. 28 Din. — Kosi Anton: Slomšekova koračnica, 6 Din. — Kosi Anton: Slava tebi Slomšek škof, dva slavospeva narodnemu buditelju, 5 Din.

Komunisti agitirajo s križem. Pri zadnjih volitvah v parlament na Francoskem so komunisti dosegli velike uspehe. So pa tudi agitirali z vsemi sredstvi, da bi preslepili zlasti delavce. V to svrhu so spretno izrabljali gospodarsko krizo, ki